

Bijlagen bij aanvraag SKB-A/B

Bijlage 1 (Opleidings)literatuur	blz. 1
Bijlage 2 Beschrijving van competenties als hulpmiddel bij het beoordelen en accrediteren van onderwijskwaliteit	blz. 3
Bijlage 3 Docent en trainer	blz. 4
Bijlage 4 360 graden feedback en reflectie	blz. 10
Bijlage 5 Overzicht voor specifieke vereisten voor SKB-A en SKB-B	blz. 12
Bijlage 6 Toetsingscriteria SKB-A	blz. 16
Bijlage 7 Toetsingscriteria SKB-B	blz. 19

Bijlage 1

(Opleidings)literatuur

Bij de waardering van in het kader van de accreditatie te beoordelen - door de opleiding voorgeschreven -literatuur worden de volgende criteria gehanteerd:

1. Variatie
Is de literatuur gevarieerd en heeft deze betrekking op de breedte van het psychosociale beroepsveld?
Werkt de opleiding hoofdzakelijk met eigen materiaal (en een eigen vocabulair of leert de student via de literatuur ook buiten de deur van het eigen opleidingsinstituut kennen?
2. Relevantie
Blijkt uit de keuze voor de literatuur de relevantie van de ontwikkeling van kennis van het beroepsveld?
3. Actualiteit
Bevat de literatuurlijst historische en actuele bronnen. En in welke verhouding?
4. Consistentie
Is de opbouw van de literatuurlijst consistent, in die zin dat er een duidelijke verhouding is tussen leerlijnen binnen de opleiding en voorgeschreven literatuur?
5. Niveau
Wat is het niveau van de voorgeschreven literatuur? Sluit het niveau van de literatuur(lijst) aan bij het niveau van de opleiding?

Accrediteerbaar is een literatuurlijst die gevarieerd, relevant, actueel, consistent en van (HBO-)niveau is.

Bijlage 2

Beschrijving van competenties als hulpmiddel bij het beoordelen en accrediteren van onderwijskwaliteit

Toelichting

Het is de kerntaak van een accreditatie-instituut om de kwaliteit van een te beoordelen product¹ te kunnen inschatten, teneinde een verantwoorde afweging te kunnen maken of dit product accreditabel is. De kwaliteit van de beoordeling is van een aantal factoren afhankelijk, te weten:

1. De kwaliteit van de beoordelingsinstrumenten
2. De deskundigheid van de beoordelaars
3. De kwaliteit van de procedure

Deze notitie wil ondersteunend zijn bij het nader borgen van kwaliteitsfactor 1, en is daarbinnen meer specifiek gericht op de deskundigheid van degenen die het (onderwijs)product vormgeven en die daarmee bepalend zijn voor de kwaliteit van dit product.

Binnen de vorm van onderwijs die door de SKB wordt beoordeeld, dient - gelet op het beroep waarbinnen in het domein van de psychosociale of medisch sociale therapie wordt opgeleid - aandacht te worden besteed aan kennis, vaardigheid én attitude en de keuze van de daarbij gebruikte leerinstrumenten (kennisoverdracht, vaardigheidstraining, leertherapie, supervisie en intervisie) is dan ook gericht is op het vergroten van de professionaliteit van de leerder op kennis, vaardigheid en attitude.

De professionaliteit van degenen die uitvoering geven aan de verschillende aspecten van het onderwijs is bepalend voor de kwaliteit van het onderwijsproduct. En het is derhalve van belang om de eisen die aan de uitvoerders moeten worden gesteld te definiëren. Dit is van belang voor de beoordelaars/accrediteurs die hiermee houvast krijgen, en tevens ook voor de instituten die hun product willen laten accrediten. Zij kunnen immers de bestaande situatie aanleggen tegen de eisen die aan accreditatie gesteld worden.

Het uiteindelijke doel is dat de kwaliteit van opleidingen binnen dit specifieke onderwijsdomein vergroot wordt, wat het aanzien van de beroepsgroep in de ogen van de buitenwereld ten goede komt en wat het vertrouwen bij de afnemers van therapie, de cliënten, wil doen groeien.

Onderstaand volgen de kwaliteitscriteria die aan docenten/trainers, leertherapeuten en supervisors gesteld kunnen worden. Tevens worden kwaliteitscriteria benoemd die aan de binnen de opleiding voorgeschreven literatuur worden gesteld.

¹ In het geval van de SKB is het product onderwijs.

Bijlage 3

Docent en trainer²

Uitgangspunt is dat iedere docent beschikt over voldoende kennis van het eigen vakgebied en van de relaties met andere vakgebieden. De beschrijving van competenties richt zich niet op de vakinhoud maar op de didactische en professionele aspecten van het handelen van de docent. De samenhang tussen vakkennis en professionele houding is van invloed op de wijze waarop de docent zijn taken uitvoert. Deze samenhang is schematisch weergegeven in onderstaand figuur:

1. Professionele houding

De professionele houding van een docent is de basis voor zijn/haar functioneren als vakspecialist. Een positieve houding ten opzichte van het onderwijs, studenten en collega's en een groot verantwoordelijkheidsgevoel ten opzichte van het eigen functioneren bepalen voor een belangrijk deel de professionele houding. De mate

² Onderstaand competentieprofiel behoort bij de binnen het tertiair onderwijs (HBO en UO) gebruikte Basiskwalificatie Onderwijs (BKO)

waarin de docent over deze kwaliteiten beschikt, kleurt de manier waarop de docent de inhoudelijke kwaliteiten inzet.

De professionele houding kenmerkt zich door:

- enthousiasme voor het vak;
- respect, belangstelling en waardering voor de inbreng van de individuele student;
- tijd maken voor studenten en laagdrempeligheid;
- gerichtheid op het leerproces van studenten;
- gerichtheid op het bevorderen van een wetenschappelijk-kritische houding en het probleemoplossend vermogen bij de student;
- verantwoordelijkheidsgevoel voor het onderwijs en het eigen functioneren; overzicht over het curriculum en de onderwijsorganisatie;
- goede mondelinge en schriftelijke communicatieve vaardigheid in de gangbare taal;
- reflectie op het eigen handelen als docent;
- open staan voor vernieuwingen binnen het academisch onderwijs en de bereidheid zich blijvend te ontwikkelen.

2. Ontwerpen van onderwijs

Ontwerpen van onderwijs is een belangrijk taakgebied dat met name bestaat uit het ontwerpen van een krachtige leeromgeving met de daarbij behorende werkvormen, studeeractiviteiten, leermiddelen, studiematerialen en ICT-toepassingen in het onderwijs.

De docent is in staat:

- de onderwijsvisie van de instelling, opleiding en/of afdeling als uitgangspunt te nemen bij de ontwikkeling van zijn onderwijsonderdeel;
- de doelstellingen van zijn onderwijsonderdeel te concretiseren binnen het gehele onderwijsprogramma en zijn onderwijs af te stemmen op aanverwante studieonderdelen;
- onderwijs te (her)ontwerpen dat gestoeld is op recente wetenschappelijke literatuur en voor het vakgebied relevant onderzoek;
- een krachtige leeromgeving te ontwerpen met effectieve en motiverende werkvormen, leermiddelen, studiemateriaal, ICT en multimedia;
- heldere onderwijsdoelen/leerdoelen te formuleren;
- werkvormen en toetsen in samenhang te beschouwen en (delen hiervan) te (her)ontwerpen;
- op cursusniveau (delen van) toetsen en beoordelingsinstrumenten te ontwerpen die aansluiten bij het gewenste leerresultaat en voldoen aan de gestelde kwaliteitscriteria;
- zijn onderwijs bij te stellen op basis van evaluatiegegevens.

3. Uitvoeren van onderwijs

Bij de uitvoering van het onderwijs spelen vele aspecten een rol. Hoe zorgt de docent voor een open en vertrouwde sfeer tijdens bijeenkomsten? Hoe gaat hij om met een diverse studentpopulatie? Welke werkvormen zet hij in? Hoe stelt hij vast of de doelstellingen van de bijeenkomst zijn behaald? Voor een goede uitvoering van het onderwijsproces zal een docent deze aspecten moeten beheersen.

De docent is in staat:

- in te spelen op de (begin)situatie van studenten en de daarin voorkomende diversiteit;
- voor het specifieke onderwijs relevante, voor de student motiverende, activerende en onderwijskundig verantwoorde werkvormen en leermiddelen (waaronder ICT) te hanteren;
- de interactie binnen het groepsproces te begeleiden en te optimaliseren;
- in te spelen op feedback, de eigen inbreng en interesses van studenten;
- (tussentijdse) toetsen adequaat van feedback te voorzien en te beoordelen;
- op heldere wijze te communiceren met studenten.

4. Begeleiden van studenten

Begeleiden van studenten is een vierde belangrijk taakgebied. Het begeleiden van studenten vindt zowel plaats binnen het (contact)onderwijs als ook daarbuiten. Een begeleider stemt zijn begeleidingsstijl af op de student, weet te motiveren en houdt zijn rol als begeleider en beoordelaar in balans.

De docent is in staat:

- verschillende begeleidingsstijlen te hanteren afhankelijk van leerstijl of leerstrategie van de student;
- individuele studentprojecten, stages, (doctoraal)scripties en onderzoeken te begeleiden en te beoordelen binnen de daarvoor gestelde termijn;
- studenten constructieve feedback te geven;
- de individuele student adequaat te adviseren bij zijn studie en indien nodig te interveniëren bij stagnatie;
- de balans te houden tussen zijn rol als begeleider en beoordelaar.

5. Ontwikkelen en organiseren van onderwijs

De docent maakt deel uit van een organisatie, werkt samen met collega's en levert een bijdrage aan de ontwikkeling van het onderwijs.

De docent is in staat:

- het eigen werk zo in te richten dat de onderwijstaak op verantwoorde wijze kan worden uitgeoefend;
- een constructieve bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van het onderwijs, deel te nemen aan commissies of werkgroepen, beheer- en bestuurstaken uit te voeren;
- effectief met collega's te communiceren;
- in teamverband te werken;
- de organisatie van het onderwijs accuraat en tijdig te verzorgen in samenwerking met collega's, coördinator(en) en ondersteunende diensten.

Leertherapeut

Taken

- 1) *De leertherapeut begeleidt de leercliënt in de ontwikkeling van zijn therapeutische attitude en de therapeutenrol en laat de leercliënt de therapie aan den lijve ondervinden, Aandacht voor de rol van de eigen socialisatie is onderdeel het leertherapeutisch proces.*
- 2) *Begeleidt in de ontwikkeling van de metapositie waarin de leercliënt in staat is tot reflectie op het eigen veranderingsproces en de vorm en inhoud van de therapie.*
- 3) *De leertherapeut geeft daarbij toelichting op het handelen van de therapeut, de therapeutische relatie en het proces van de leercliënt. Ter ondersteuning van dit proces dient de leertherapeut het eigen handelen te expliciteren en te motiveren. De leertherapeut dient te weten wanneer in het proces dit te doen en wanneer te laten.*

Competenties

- 1) De leertherapeut kan de leercliënt begeleiden in de ontwikkeling van zijn therapeutische attitude en de therapeutrol
- 2) De leertherapeut kan en is bereid zijn eigen handelen te expliciteren en motiveren en weet wanneer dit wel dan niet te doen.
- 3) Weet onderscheid te maken tussen gewone therapie en leertherapie

Criteria

De leertherapeut is een geschoolde therapeut en terdege op de hoogte van de in de opleiding gehanteerde methodiek.

De leertherapeut heeft minimaal 3 jaar praktijkervaring in het vak, is lid van een beroepsvereniging en aangesloten bij een koepelorganisatie.

Supervisor

Taken *Het geven van opleidingssupervisie aan individuen en/of groepen, waarbij de inhoud van de supervisie is afgestemd op de leertrajecten binnen de opleiding en het individuele leerproces van de therapeut in opleiding.*

Competenties

- 1) Eigen beroepsbekwaamheid in het beroep waarin de supervisie gegeven wordt
 - a) Kunnen representeren en hanteren van de beroepscomponent op basis van een doorleefde eigen beroepsbekwaamheid
 - b) Kennis betreffende de verhouding beroep en supervisie
 - c) Deskundigheid op het gebied van de professionalisering van beroep van de supervisant
- 2) Bekwaamheid in het reflecteren over zichzelf als supervisor

Criteria De supervisor is een opgeleid therapeut met minimaal 5 jaar praktijkervaring en een ervaring van minimaal 3.000 praktijken, die bij voorkeur een scholing tot supervisor heeft gevolgd.

Bijlage 4

360 graden feedback en reflectie

Betreft Inwinnen van 360 graden feedback over de te accrediteren opleiding of het te accrediteren instituut.

Inleiding

Een 360 graden feedback is een uiterst nuttig instrument om inzicht te krijgen in iemands sterke, maar ook minder sterke kanten.

in het geval van deze accreditatie gaat het om het inwinnen van informatie over de kwaliteit van de opleiding, de sterke en zwakke kanten van de bij de opleiding betrokkenen.

Dit zijn:

- Studenten
- Opleiders (docenten, trainers, leertherapeuten, supervisoren, studieloopbaanbegeleiders)
- Onderwijsondersteunend personeel
- Opleidingsmanagers
- Directie

360 graden feedback

Vraag feedback aan een representatieve groep mensen uit elke van de volgende vijf groepen actoren:

1. Studenten
2. Opleiders (docenten, trainers, leertherapeuten, supervisoren, studieloopbaanbegeleiders)
3. Onderwijsondersteunend personeel
4. Opleidingsmanagers (indien aanwezig)
5. Directie

360 graden feedbackformulier en vragenlijst

Vraag de geselecteerde respondenten om schriftelijk feedback op de opleiding te geven over:

1. Minimaal drie sterke punten van de opleiding en vraag om onderbouwing.
2. Minimaal drie punten van de opleiding die als zwak of voor verbetering vatbaar worden beschouwd en vraag om onderbouwing.

De sterke en zwakke punten kunnen betrekking hebben op alle aspecten van de opleiding, te weten:

1. Onderwijsconcept

2. Onderwijsinhoud
3. Kwaliteit van het onderwijs en de opleiders
4. Kwaliteit van het lesmateriaal
5. Kwaliteit van de ondersteuning en begeleiding
6. Wijze van en kwaliteit van de toetsing en beoordeling
7. Organisatie (zoals roostering, cijferregistratie)
8. Werving
9. Communicatie

Reflectie

Na het inwinnen van de 360 graden reflecteert de leiding van de opleiding schriftelijk op de feedback en zij benoemt ontwikkelpunten en schrijft een ontwikkelplan

360 graden feedback en reflectie vormen een onderdeel van de bijlagen bij de accreditatie-aanvraag.

Bijlage 5

Overzicht voor specifieke vereisten voor SKB-A en SKB-B

SKB-A: therapeutische beroepsopleidingen (3 jaar of langer)

SKB-B1: vervolgopleidingen (1 tot 2 jaar)

SKB-B2: basisopleidingen (1 tot 2 jaar)

1) Vooropleiding

Bij de beoordeling van de door de opleiding gestelde vooropleidingseisen richt de SKB zich naar de in het beroepsveld door koepels en beroepsverenigingen gestelde vooropleidingseisen.

Voor SKB-B1 geldt dat het om een opleiding gaat, *aanvullend op een reeds gevolgde beroepsopleiding voor therapeut*.

Opleidingen dienen voorafgaande aan de opleiding (via wervingsmateriaal) aantoonbaar over de gestelde vooropleidingseisen te informeren.

De opleiding

2) Leerinhoudelijke vereisten

Voor SKB-A en SKB-B1 en 2 worden de volgende extra leerinstrumenten gebruikt:

- leertherapie
- supervisie
- (begeleide) intervisie of oefengroepen
- kijkstage/ oefenstage (niet voor SKB-2)
- eindexamen

3) Organisatorische afspraken en algemene voorwaarden:

Het is voor alle partijen van belang dat er duidelijke, schriftelijk vastgelegde, afspraken zijn over aspecten die te maken hebben met de deelname aan de opleiding. Dit betreft:

1) Informatieverschaffing

- 2) absentie
- 3) gedragsregels en veiligheidsvoorschriften
- 4) vertrouwelijke informatie (AVG)
- 5) veranderingen in curriculum
- 6) annulering van opleiding of scholing
- 7) vrijwillige deelname en verantwoordelijkheid
- 8) intellectuele eigendomsrechten
- 9) aansprakelijkheid
- 10) klachtregeling
- 11) examenregeling.

4) Betalingsafspraken

De SKB vindt het van belang dat er een duidelijke betalingsregeling is. Hierbij gaat het ook om de vraag wat in geval van een annulering redelijk is naar beide partijen toe: scholingsaanbieder en scholingsdeelnemer. De SKB wil er via haar accreditaties een bijdrage aan leveren, dat scholingsaanbieders tot evenwichtige betalings- en coulanceafspraken komen. Dit betekent dat bij het ontbreken van heldere betalingsafspraken niet tot accreditatie overgegaan kan worden.

Dit op basis van de volgende aspecten:

A) Betalingsafspraken

- 1) aanmelding/ inschrijving
- 2) annuleringskosten
- 3) inschrijfgeld en annulering
- 4) verplaatsing of vervanging
- 5) annulering of verplaatsing schriftelijk indienen
- 6) gebruik maken van coulance- regeling
- 7) aanmeldingsformulier met betalingsregeling
- 8) betaling in termijnen

B) Coulance- regeling

Een coulance-regeling heeft betrekking op situaties waarin een scholingsaanbieder opleidingskosten vergoedt, terwijl deze daar op basis van de algemene - en betalingsvoorwaarden niet wettelijk toe verplicht is.

Deze regeling geldt in situaties waarin deelnemers een verdedigbare reden hebben voor het niet-deelnemen aan de scholing waarvoor men zich heeft ingeschreven, en hier pas melding van doen nadat de termijn van kosteloze annulering verstreken is. Legitieme redenen kunnen zijn: ziekte, een ongeluk, overlijden van een naaste, ontslag.

Met een gedegen coulance-benadering als uitgangspunt kan men ook bij beëindiging op een later moment, wanneer een deelnemer op redelijke gronden stopt of moet stoppen, na goed overleg tot een afwikkeling komen die voor alle betrokken partijen aanvaardbaar is

Wie aanspraak wil maken op de coulance-regeling dient dit schriftelijk of per email te doen en – eventueel aan de hand van bewijsstukken - aan te geven op basis waarvan men niet deelneemt of de deelname wil stoppen. (Bij stopzetting van deelname kan een gesprek hierover een mogelijkheid zijn)

5) Toetsingen en Examens

Het regelmatig toetsen van kennis, inzicht en vaardigheden van de student is een belangrijk onderdeel van het leer- en ontwikkelingsproces. Hieronder worden de SKB- vereisten beschreven voor de toetsingen en examens van:

SKB-A: (Basis)Beroepsopleidingen (3 jaar of langer

SKB-B 1: Vervolgopleidingen van 1 tot 2 jaar

SKB-B 2: Basisopleidingen van 1 tot 2 jaar

Jaarlijks

Het is verplicht om ieder opleidingsjaar per student de volgende onderdelen te toetsen:

1. Theoretische bekwaamheid van professionele kaders en technieken.
2. Praktische bekwaamheid t.a.v. therapeutische vaardigheden.
3. Beoordeling van het schriftelijk geleverde werk;
4. Professionele attitudeontwikkeling

Deze toetsing wordt besproken (eventueel schriftelijk) met de student zodat tijdens de opleiding bijsturen mogelijk is en zo nodig te adviseren om een andere richting te kiezen. Dit gebeurt door één of meerdere van de opleiders.

Eindexamen

Het eindexamen bestaat uit minimaal een onderdeel uit 1) en een onderdeel uit 2):

1) Toetsing van theorie

Er dient in ieder geval toetsing van theoretische kennis plaats te vinden, waarbij een helder verband herkenbaar moet zijn tussen leerdoelen en toetsing. Ieder leerdoel dient getoetst te worden en daarbij dient ook duidelijk te zijn wat het beheersingsniveau dient te zijn. De student hierin inzicht te hebben, bijvoorbeeld via een *toetsmatrijs*.

De vorm waarin deze toetsing wordt gegoten is aan de opleiding.

De weging van de verschillende toetsingsonderdelen in het geheel van de eindbeoordeling dient voor de studenten duidelijk te zijn.

2) Toetsing van therapeutische vaardigheden

Er dient in ieder geval toetsing van vaardigheden plaats te vinden, waarbij een helder verband herkenbaar moet zijn tussen leerdoelen en toetsing. Ieder leerdoel dient getoetst te worden en daarbij dient ook duidelijk te zijn wat het beheersingsniveau dient te zijn. De student dient hierin inzicht te hebben, bijvoorbeeld via een *toetsmatrijs*.

De vorm waarin deze toetsing wordt gegoten is aan de opleiding.

De weging van de verschillende toetsingsonderdelen in het geheel van de eindbeoordeling dient voor de studenten duidelijk te zijn.

Eindexamenreglement (OER)

De opleiding dient te beschikken over een eindexamenreglement om een vlot en correct verloop van de eindexamens te waarborgen.

Examencommissie: 2 of 3 vakdocenten als examinatoren aangevuld met een onafhankelijke gecommitteerde.

Beoordeling: alle leden van de examencommissie trekken zich na de sessie terug en bespreken aan de hand van de beoordelingscriteria hun bevindingen. De examinatoren beslissen of een kandidaat voldoet aan de gestelde eisen voor het uitoefenen van het therapeutschap.

Transparantie: het is belangrijk, dat de examenkandidaten vooraf op de hoogte worden gesteld wie de examinatoren zijn en waar relevant ook wie de gecommitteerde is.

Als een opleiding uit meerdere therapeutische richtingen bestaat, kunnen verschillende praktijkexamens afgenomen worden door de desbetreffende vakdocenten.

Visitatie:

In het kader van de accreditatie van een SKB-A of B-aanvraag zullen één of twee accreditoren van de SKB in overleg met de opleiding één of meerdere lessen bijwonen. Zij zullen de bijgewoonde les nabespreken met de betreffende docent of hoofdopleider en hun observaties opnemen in het bevindingsverslag.

Tussentijdse visitatie SKB-A

De periode van vier jaar tussen certificering en hertoetsing doet het zicht bij de certificerende instantie (SKB) op noodzakelijke ontwikkelingen binnen de geaccrediteerde opleidingen verdwijnen.

Derhalve worden geaccrediteerde opleidingen tussentijds – na twee kalenderjaren - gevisiteerd.

Doel is dat de klant zich bewust blijft van het noodzakelijke verbetermanagement

De tussentijdse visitatie vindt plaats op de opleidingslocatie en duurt een tot twee klokuren.

Inhoud van de tussentijdse visitatie

Tijdens de door één visiteur uitgevoerde tussentijdse visitatie wordt op de volgende punten gefocust:

1. De tijdens de accreditatie benoemde verbeterpunten.
2. Het door de opleiding op grond van de tijdens de accreditatie benoemde verbeterpunten gemaakte ontwikkelplan. (Dit wordt voorafgaande aan de visitatie schriftelijk naar het secretariaat van de SKB gestuurd.)
3. Ontwikkelingen en veranderingen binnen de opleiding.
4. Veranderingen in de door de opleiding voorgeschreven en geadviseerde literatuur.
5. Locatie en veiligheid (Risico-inventarisatie en Evaluatie [RI&E])
6. Nieuwe Cv's en VOG's van opleiders.

Terugkoppeling

Na uitvoering van de visitatie ontvangt de opleiding een kort bevindingenverslag

Bijlage 6

Toetsingscriteria SKB-A

Inhoudelijke beoordeling van:

1. De opleidingsduur SKB-A

Gespecialiseerde post HBO (vervolg) beroepsopleiding tot therapeut: bij de beoordeling van de door de opleiding gestelde vooropleidingseisen richt de SKB zich naar de in het beroepsveld door de koepels en beroepsverenigingen gestelde vooropleidingseisen.

- langer dan 3 jaar (minimaal 120 EC's)

2. Het docentenprofiel (niveau van de opleiders/ leertherapeuten/ supervisors / intervisiebegeleiders)

- minimaal HBO-geschoold óf HBO-werk- en denkniveau
- Gedegen opleiding in 't vakgebied
- Goede didactische vaardigheden
- Bij voorkeur zelf werkzaam in de hulpverlenende praktijk
- In het bezit zijn van een geldige VOG

3. Het opleidingsprofiel bestaat uit drie componenten:

a) Beroepsgerichte vakken:

- DSM V (gericht op communicatie met collega's)
- gedegen kennis van de sociale kaart i.v.m. verwijzing naar andere disciplines

b) Basiskennis menswetenschappen

Communicatieleer (verbale en non-verbale communicatie)

Therapeutische gesprekstechnieken en methodieken

Therapeutische stromingen

Overdracht en tegen overdracht

Anamnese* (*o.a.: 'pluis' of 'niet pluis')

Psychopathologie* (*o.a.: 'pluis' of 'niet pluis')

Psychosomatiek * (*o.a.: 'pluis' of 'niet pluis')

Crisisherkenning (draagkracht / draaglast)

Omgaan met interventies

Sociaal- psychologische processen

Zingeving

Werken met aandacht / mindfulness

Werken met systemen

Recht en ethiek (binnen de hulpverlening)

Groepsdynamica

Technieken om cliënten te motiveren en te activeren

Medische basiskennis op HBO- niveau. (o.a. anatomie, fysiologie, psychofarmacologie)

Psychosociale basiskennis op HBO niveau

Aanvullende Medische kennis, gericht op de specialisatie van de complementaire therapie.

Aanvullende Psychosociale kennis, gericht op de specialisatie van de complementaire therapie

c) Ondersteunende vakken

Psychologie

Sociologie

Omgangskunde

Filosofie & wijsgerige antropologie

4. Praktijkvoering

- Praktijkinrichting en bescherming privacy cliënten (o.a. op basis van de 'Kwaliteitscriteria

Therapie- praktijk'

- Opstellen van behandelplan; verslaglegging in de hulpverlenende praktijk (dossiervorming)
- Juridische basiskennis (o.a. WKKGZ en AVG)
- Basiskennis financiële administratie & BTW- wetgeving

5. De praktijkvoorbereiding & persoonlijke ontwikkeling

- Leertherapie (minimaal 10 sessies, extern gegeven.
- Externe begeleidende supervisie (minimaal 20 sessies, oa tijdens stage jaar)
- (Begeleide) Intervisie, minimaal 10 sessies
- Oefengroepjes
- Stageperiode van minimaal 1 jaar.

6. Verplichte vakliteratuur

Bij de waardering van in het kader van de accreditatie te beoordelen - door de opleiding voorgeschreven -literatuur worden de volgende criteria gehanteerd:

1. Variatie

Is de literatuur gevarieerd en heeft deze betrekking op de breedte van het psychosociale beroepsveld?

Werkt de opleiding hoofdzakelijk met eigen materiaal (en een eigen vocabulair) of leert de student via de literatuur ook buiten de deur van het eigen opleidingsinstituut kijken?

1. Relevantie

Blijkt uit de keuze voor de literatuur de relevantie van de ontwikkeling van kennis van het beroepsveld?

1. Actualiteit

Bevat de literatuurlijst historische en actuele bronnen. En in een verantwoorde verhouding?

1. Consistentie

Is de opbouw van de literatuurlijst consistent, in die zin dat er een duidelijke verhouding is tussen leerlijnen binnen de opleiding en voorgeschreven literatuur?

1. Niveau

Wat is het niveau van de voorgeschreven literatuur? Sluit het niveau van de literatuur(lijs)t aan bij het niveau van de opleiding?

Accrediteerbaar is een literatuurlijst die gevarieerd, relevant, actueel, consistent en van (HBO-)niveau is.

Qua omvang dienen de literatuururen minimaal evenveel uren te tellen als de lescontacturen.

7. Gedegen examinering

- Onafhankelijke gecommiteerde bij praktijk examens.
- Afronding met een scriptie.
- Certificaat / diploma met registratienummer en datering, totaal aantal EC's en handtekeningen van de docent(en)

(1) Vereiste vooropleiding

Voor SKB-A geldt dat voor toelating tot een gespecialiseerde post- HBO (vervolg / deeltijd) beroepsopleiding voor het vak van therapeut een hbo- niveau vereist is, alsmede medische en/ of psychosociale basiskennis op HBO- niveau.

Aanbieders van gespecialiseerde post- HBO (vervolg) beroepsopleidingen voor therapeuten dienen deze toelatingsnorm, voor degene die het vak van therapeut willen gaan uitoefenen, in hun informatie over de opleiding te vermelden.

(2) 'Pluis' of 'Niet-pluis'

Therapeuten moeten kunnen onderkennen of onder een bepaalde hulpvraag niet een ander (fysiek of psychisch) gezondheidsprobleem ligt. Ze dienen ook te weten waar de grenzen van de eigen deskundigheid liggen.

Dit 'Pluis' / 'Niet- Pluis'-gevoel wordt onder meer ontwikkeld op basis van de volgende vakken:

- Anamnese (de voorgeschiedenis van een stoornis of ziekte, op basis van hetgeen de cliënt hierover vertelt, alsmede o.a. sociale omstandigheden)
- Psychosomatiek (o.a. de psychische oorzaken van lichamelijke aandoeningen)
- Psychopathologie / DSM V (internationaal classificatiesysteem m.b.t. psychiatrische stoornis).
- Crisisherkenning (adequaat inzicht in de psychische problematiek van een cliënt, opdat bepaald kan worden hoe de verdere hulpverlening zal plaatsvinden)
- Kennis van de sociale kaart (welke andere hulpverlening kan of moet ingeschakeld worden of naar doorverwezen worden).

(3) Normering m.b.t. leertherapie, supervisie en intervisie

1e jaar: minimaal 10 sessies leertherapie o.l.v. een externe leertherapeut.

2e jaar: minimaal 10 sessies supervisie aan 2 studenten, waarbij de studenten elkaar om toerbeurt therapie geven, o.l.v. een door de opleiding aangewezen supervisor, buiten de lessen.

3e jaar: minimaal 10 sessies supervisie aan groepjes van 2 - 4 studenten over ingebrachte werkproblemen met cliënten van buiten, o.l.v. een externe supervisor.

4e jaar: minimaal 10 x intervisie in een groep van 6 - 12 studenten, waarbij de eerste 3 bijeenkomsten worden begeleid door een stafdocent, en 7 door de studenten zelfstandig.

NB. Bij een 3- jarige opleiding, in het derde jaar: 5 sessies supervisie en 5 intervisie bijeenkomsten, waarbij er dan 2 begeleid zouden kunnen worden.

8. 360° feedback

360° feedback is een vast onderdeel van de accreditatie aanvraag.

Bijlage 7

Toetsingscriteria SKB-B

Inhoudelijke beoordeling van:

1. SKB-B1 vervolgopleiding voor therapeuten: post- hbo- niveau 1 of 2 jaar

SKB-B2 basisopleiding voor therapeuten

2. Het docentenprofiel (niveau van de opleiders/ leertherapeuten/ supervisors/ intervisiebegeleiders)

- minimaal HBO-geschoold óf HBO-werk- en denkniveau
- Gedegen opleiding in 't vakgebied
- Goede didactische vaardigheden
- Bij voorkeur zelfwerkzaam in de hulpverlenende praktijk
- In het bezit van een geldige VOG

3. Het opleidingsprofiel bestaat uit drie componenten:

a) Beroepsgerichte vakken:

- DSM IV (gericht op communicatie met collega's)
- gedegen kennis van de sociale kaart i.v.m. verwijzing naar andere disciplines

b) Basiskennis menswetenschappen

- Communicatieleer (verbale en non-verbale communicatie)
- Therapeutische gesprekstechnieken en methodieken
- Therapeutische stromingen
- Overdracht en tegen overdracht
- Anamnese* (*o.a.: 'pluis' of 'niet pluis')
- Psychopathologie* (*o.a.: 'pluis' of 'niet pluis')
- Psychosomatiek * (*o.a.: 'pluis' of 'niet pluis')
- Crisisherkenning (draagkracht / draaglast)
- Omgaan met interventies
- Sociaal- psychologische processen
- Zingeving
- Werken met aandacht / mindfulness
- Werken met systemen
- Recht en ethiek (binnen de hulpverlening)
- Groepsdynamica
- Technieken om cliënten te motiveren en te activeren

c) Ondersteunende vakken

- Psychologie
- Sociologie
- Omgangskunde
- Filosofie & wijsgerige antropologie

4. Praktijkvoering

- Praktijkinrichting en bescherming privacy cliënten (o.a. op basis van de 'Kwaliteitscriteria Therapie- praktijk')
- Opstellen van behandelplan; verslaglegging in de hulpverlenende praktijk (dossiervorming)
- Juridische basiskennis (o.a. WKKGZ en AVG)
- Basiskennis financiële administratie & BTW- wetgeving

5. De praktijkvoorbereiding & persoonlijke ontwikkeling (4)

- Leertherapie (minimaal 10 sessies, extern gegeven; bij voorkeur in het 1e jaar; vrijstelling bij SKB-B mogelijk)
- Supervisie (minimaal 10 sessies, extern gegeven)

- (Begeleide) Intervisie, (minimaal 10 bijeenkomsten, b.v. 3 begeleid om intervisiemethoden over te dragen en 7 ongebeleide intervisie-bijeenkomsten)
- Oefengroepjes

6. Verplichte vakliteratuur

Bij de waardering van in het kader van de accreditatie te beoordelen - door de opleiding voorgeschreven - literatuur worden de volgende criteria gehanteerd:

6. Variatie
Is de literatuur gevarieerd en heeft deze betrekking op de breedte van het psychosociale beroepsveld?
Werkt de opleiding hoofdzakelijk met eigen materiaal (en een eigen vocabulair) of leert de student via de literatuur ook buiten de deur van het eigen opleidingsinstituut kijken?
7. Relevantie
Blijkt uit de keuze voor de literatuur de relevantie van de ontwikkeling van kennis van het beroepsveld?
8. Actualiteit
Bevat de literatuurlijst historische en actuele bronnen. En in een verantwoorde verhouding?
9. Consistentie
Is de opbouw van de literatuurlijst consistent, in die zin dat er een duidelijke verhouding is tussen leerlijnen binnen de opleiding en voorgeschreven literatuur?
10. Niveau
Wat is het niveau van de voorgeschreven literatuur? Sluit het niveau van de literatuur(lijst) aan bij het niveau van de opleiding?

Accrediteerbaar is een literatuurlijst die gevarieerd, relevant, actueel, consistent en van (HBO-)niveau is.

Qua omvang dienen de literatuururen minimaal evenveel uren te tellen als de lescontacturen.

7. Gedegen examinering

- 'SKB- examenrichtlijnen' en 'examenreglement' (5)
- Eindtoets (voor SKB-B) daarnaast; theorie- en praktijkexamen
- Certificaat/ diploma met registratienummer en datering

(1) Vereiste vooropleiding

Voor SKB-B geldt dat het om een vervolgopleiding gaat, aanvullend op een reeds gevolgde gespecialiseerde hbo (vervolg) beroepsopleiding voor therapeut. Of om een 2-jarige basisopleiding (HBO) te volgen, waarna nog een specialisatie voor therapeut volgt. [Voor ieder die aan een opleiding, bijvoorbeeld vanwege persoonlijke interesse of groei wil deelnemen, en voor SKB-A niet de beschreven HBO- Bachelor- vooropleiding heeft, of voor SKB-B geen 'gespecialiseerde (vervolg) beroepsopleiding voor therapeut', zal het duidelijk moeten zijn dat men geen therapeut kan worden op basis van de SKB- vereisten.]

(2) 'Pluis' of 'Niet-pluis'

Therapeuten moeten kunnen onderkennen of onder een bepaalde hulpvraag niet een ander (fysiek of psychisch) gezondheidsprobleem ligt. Ze dienen ook te weten waar de grenzen van de eigen deskundigheid liggen.

Dit 'Pluis' / 'Niet- Pluis'-gevoel wordt onder meer ontwikkeld op basis van de volgende vakken:

- Anamnese (de voorgeschiedenis van een stoornis of ziekte, op basis van hetgeen de cliënt hierover vertelt, alsmede o.a. sociale omstandigheden)
- Psychosomatiek (o.a. de psychische oorzaken van lichamelijke aandoeningen)
- Psychopathologie / DSM V (internationaal classificatiesysteem m.b.t. psychiatrische stoornis).
- Crisisherkenning (adequaat inzicht in de psychische problematiek van een cliënt, opdat bepaald kan worden hoe de verdere hulpverlening zal plaatsvinden)
- Kennis van de sociale kaart (welke andere hulpverlening kan of moet ingeschakeld worden of naar doorverwezen worden).

8. 360° feedback

360° feedback is een vast onderdeel van de accreditatie aanvraag.